

Vargáné dr. Raisz Rózsa főiskolai tanár főbb publikációiból

Könyvek

1. Tudományos tevékenységi formák a Magyar Nyelvtudományi Társaság 1904-től 1945-ig terjedő működésében. A Magyar Nyelvtudományi Társaság Kiadványai 152. sz. 1979. 70 lap
2. A közbevetés és a közbeékelés a Mikszáth-prózában. Nemzeti Tankönyvkiadó. Budapest. Az alakzatok világa 11. 2005. 33 lap
3. Aki megszelídítette a magyar mondatot Dolgozatok Mikszáth Kálmán stílusáról. Mikszáth Kálmán Társaság. 2008. 75 lap
4. Szövegszerkezet és stílus Márai Sándor kisprózai műveiben. Pandora Könyvek 11. Líceum Kiadó. Eger, 2008. 138 lap

Tankönyvfejezetek

1. A mondatok szintje. In: Ismeretek a nyelvről. Szerk. H. Varga Gyula. Diamond Kiadó. Eger, 2002. 135–148. lap
2. A szövegalkotás és a szövegértés. In: Beszédművelés, nyelvi norma. Szerk. Zimányi Árpád. Eger, Líceum Kiadó. 2008. 81–110. lap

Könyvszerkesztés

1. Az anyanyelv értékrendje és az iskola. A Magyar Nyelvtudományi Társaság Kiadványai 189. 1990. (Társszerk. Fekete Péter)
2. A szöveg szerkesztése, megértése, kidolgozása és megszólaltatása. A Magyar Nyelvtudományi Társaság Kiadványai 196. 1993. (Társszerk. Fekete Péter)
3. Helyesírásunk elvi és gyakorlati kérdéseiből. Tanulmányok, cikkek, feladatok. Eger, 1995. 267 lap (Társszerk. Bozsik Gabriella)
4. Helyesírási kultúránk fejlesztéséért. Eger, 1996. 152 lap (Társszerk. Bozsik Gabriella)
6. Anyanyelv és iskola az ezredfordulón. A Magyar Nyelvtudományi Társaság Kiadványai 207. 1996. 446 lap
7. Helyesírásunkról, helyesírásunkért. A Nagy J. Béla országos helyesírási versenyek előadásai, egyéb tanulmányok és feladatsorok. Eger, 1998. 126 lap (Társszerk. Bozsik Gabriella)
8. Helyesírás és tanárképzés. Eger, 1999–2000. 112 lap (Társszerk. Bozsik Gabriella)

9. Nyelvi és kommunikációs kultúra az iskolában. XIII. anyanyelv-oktatási napok I–II. A Magyar Nyelvtudományi Társaság Kiadványai 212. 1999. (Társszerk. H. Varga Gyula)
10. Feladatok és módszerek az anyanyelvi nevelésben a XX. század elején. A Magyar Nyelvtudományi Társaság Kiadványai 216. 2002. (Társszerk. Zimányi Árpád)
11. Helyesírásunk időszerű kérdései a 21. század kezdetén. Eger, 2001–2002. 156 lap (Társszerk. Bozsik Gabriella)
12. Korjelző változások – megoldandó írásmódok. A Nagy J. Béla országos helyesírási verseny előadásai és egyéb tanulmányok. Eger, 2003–2004. (Társszerk. Bozsik Gabriella)
13. Hagyomány és újítás a helyesírásban. Eger, 2007. (Társszerk. Bozsik Gabriella, Eöry Vilma)
14. Alakzatlexikon. A retorikai és stilisztikai alakzatok kézikönyve. Tinta Könyvkiadó. Budapest, 2008. Főszerk. Szathmári István. (Társszerk. Kozocsa Sándor Géza)

Tanulmányok

1. Adatok Mikszáth szóláskincséhez. Az Egri Pedagógiai Főiskola Füzetei 1961. 217. sz. VII. 287–304.
2. Mutatvány a készülő Mikszáth-szólásszótárból. Tudományos Közlemények (a továbbiakban: TK)* 1966. IV. 287–323.
3. A tudatos olvasásra és nyelvhasználatra nevelés néhány lehetősége „A néhai bárány” iskolai feldolgozásában. Hevesi Művelődés 2–3. sz.
4. A szólások és a közmondások felhasználásának egyéni vonásai Mikszáth nyelvében. TK 1971. 233–247.
5. Ellenpont. Egy zenei műszó megváltozott jelentésbeli használata. Magyar Nyelvőr 1973. 44–51.
6. A személynevek előtt álló határozott névelő stilisztikájához (Mikszáth Kálmán nyelvhasználata alapján) TK 1974. XII. 155–166.
7. Mondatgyakorisági vizsgálatok néhány századforduló kori szépprózai szövegben. Magyar Nyelv 1976. 202–209.
8. Bakos József – Chikán Zoltánné – Fekete Péter – Pásztor Emil – Raisz Rózsa: Az anyanyelvi nevelés korszerűsítésének kérdései. In: Az anyanyelvi oktatás korszerűsítéséért. Szerk. Szépe György. Tankönyvkiadó, Budapest, 1976. 39–52.

* Tudományos Közlemények: az egri főiskola kiadványa. A bibliográfiában ezzel a rövidebb megnevezéssel jelöljük. Teljes címe: Acta Academiae Paedagogicae Agriensis – Sectio Linguistica. Tanulmányok a magyar nyelvről (*A szerk.*)

9. Zenei szakszavak átvitt értelmű használata. In: TK 1978. XIV. 177–189.
10. Kaffka Margit prózája és stílusa. Hevesi Szemle, 1980. aug. 13–14.
12. Határozói igenevek szintagmatikus kapcsolatokban. In: A magyar nyelv grammatikája. A magyar nyelvészek III. nemzetközi kongresszusának előadásai. Szerk. Imre Samu, Szathmári István, Szűts László. Akadémiai Kiadó 1980. Nytud. Ért. 104. 641–647.
13. Szarvas Gábor és Eger. Hevesi Szemle 1981. 4. sz. 29–31.
14. A szövegkoherencia mutatóinak méréséhez. TK 1984. XVII. 167–196.
15. Ötödik osztályos tanulók szókincsének vizsgálata. In: Program az anyanyelvi nevelés továbbfejlesztésére. Szerk. Szende Aladár. Tankönyvkiadó, Bp., 1986. 413–430. Társszerzők: D. Berencsi Margit, Fekete Péter, O. Bozsik Gabriella, Pásztor Emil, Varga Gyula.
16. A kvantitatív módszer mondatstilisztikai alkalmazhatóságáról. Magyar Nyelvőr 1986. 161–169.
17. A szókincsfejlesztés szükségessége és lehetőségei az általános iskolában. Társszerzőkkel. TK 1988. VIII/3. 21–106.
18. Szépirodalmi szövegek jellemzése mondattani sajátosságok gyakorisági adataival. In: A magyar nyelv rétegződése. Szerk. Kiss Jenő, Szűts László. Bp., 1988. 802–814.
19. Mondatszerkezeti jellemzők gyakorisági vizsgálata Petelei-, Kaffka- és Krúdy-novellákban. In: Tanulmányok a századforduló stílustörekvéseiből. Szerk. Fábíán Pál, Szathmári István. Tankönyvkiadó, Bp., 1989. 317–338.
20. Irányzati és stílusjegyek Babits „A gólyakalifa” c. regényében. TK 1989. XIX. 43–51.
21. A főiskolára jelentkező fiatalok grammatikai szemléletéről. In: Az anyanyelv értékrendje és az iskola. A Magyar Nyelvtudományi Társaság Kiadványai 189. sz. 84–88.
22. Kálmán Mikszáth: Az öreg Prikler néni (Die alte Tante Prikler) Zu den stilistischen Merkmalen der Erzählung. Annales Universitatis Scientiarum Budapestiensis de Rolando Eötvös. Sectio Linguistica. XIX. 1988. 256–63.
23. Móríc: Esőleső társaság. Magyar Nyelvőr 1991. 192–205.
24. Mondattani fogalmak értelmezésének változásai a tanárképző (pedagógiai) főiskolák jegyzeteiben és tanterveiben. In: Tanulmányok a magyar nyelvtudomány történetének témaköréből. Szerk. Kiss Jenő és Szűts László. Akadémiai Kiadó 1991. 537–42.
25. Mikszáth Kálmán: Az öreg Prikler néni. Az elbeszélés szövegstilisztikai jellemzőiből. TK 1991. XX. 49–48.
26. Szépirodalmi szövegek elemzésének szerepe a szövegértő és szövegalkotó képesség fejlesztésében. In: A Magyar Nyelvtudományi Társaság Kiadványai. 196. 201–205.

27. Válasz a „Vélemények a szövegtani kutatásról” kérdéssorra. Szemiotikai Szövegtan 5. Szövegtani kutatás: témák, eredmények, feladatok. Szerk. Petőfi S. János, Békési Imre. 1992. 197–9.
28. Egy szabadon választott versenyszövegről és megszólaltatásának kérdésköréről. Egyetemi Fonetikai Füzetek 8. Szerk. Bolla Kálmán. 1993. 118–121.
29. A szabadon választott szövegek 1990-ben. Egyetemi Fonetikai Füzetek 8. Szerk. Bolla Kálmán. 1993. 155–160.
30. Mondatstilisztikai sajátosságok Gárdonyi „Ebéd a körtefa alatt” c. novellájában. Magyartanítás 1994. 1. sz. 19.
31. A Mikszáth-elbeszélések mondatszerkesztése. TK 1993. XXI. 59–82.
32. Anyaszült meztelen, anyaszűz meztelen, szűzanya meztelen, szűz meztelen. Magyar Nyelvőr 1994. 249–51.
33. Márai Sándor: A válogatásról és a hűségéről. Füves Könyv 109. (Műfaj és szövegszerkezet) In: Emlékkönyv Szathmári István 70. születésnapjára. Szerk. Laczkó Krisztina Bp., 1995. 328–333.
34. XI. országos anyanyelv-oktatási napok. Eger, 1994. július 4–7. Magyar Nyelvőr 1994. 477–81.
35. Mondat- és szövegformálás a tanár beszédében. In: Anyanyelvi nevelés – embernevelés. Szerk. Szende Aladár. A Magyar Nyelvtudományi Társaság Kiadványai 198. 115–122.
36. Szövegszerkezet, szövegjelentés és műfaj. Márai Sándor: A remekműről és a tündériről. In: Absztrakció és valóság. Békési Imre köszöntése. Szerk. R. Molnár Emma. Szeged, 1996. 285–289.
37. Hangzó forma és írásrendszer. In: Egyetemi Fonetikai Füzetek 18. Szerk. Bolla Kálmán, Bp., 1996. 72–77.
38. Márai Sándor: Arról, hogy a szívek összetörnek. TK 1994. Szerk.: H. Varga Gyula. 35–41.
39. Két témakör a mondattan stilisztikájából. In: Hol tart ma a stilisztika? Szerk. Szathmári István. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp. 1996. 214–233.
40. A kvantitatív módszer a stilisztikában. In: Hol tart ma a stilisztika? Szerk. Szathmári István. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp. 1996. 387–395.
41. Elbeszélő szövegek kvantitatív vizsgálatának egy lehetséges szempontjáról. In: Nyelv, nyelvész, társadalom. Emlékkönyv Szépe György 65. születésnapjára barátaitól, kollégáitól, tanítványaitól. Szerk. Terts István. Pécs, 1996. I. kötet 229–234.
42. Szöveg- és mondatszerkezeti tényezők szerepe a szövegmondásban. In: A szép magyar beszédért. Egyetemi Fonetikai Füzetek 21. Szerk. Bolla Kálmán. Bp., 1997. 91–94.
43. Egy Mikszáth-elbeszélés nyelvi világa. A Pluto. Magyar Nyelvőr 1997. 158–170.

44. Állandóság és változás szólásainkban, közmondásainkban. A Magyar Nyelvtudományi Társaság Kiadványai. 207. Anyanyelv és iskola az ezredfordulón. Bp., 1996. 198–202.
45. Mikszáth Kálmán: Szent Péter esernyője. Magyartanítás 1997. 4. sz. 3–6.
46. A nevek szövegbe épülése egy kisregényben (Mikszáth: A gavallérok). A Magyar Nyelvtudományi Társaság Kiadványai 209. Az V. magyar névtudományi konferencia előadásai. Szerk. B. Gergely Piroska és Hajdú Mihály. Budapest–Miskolc 1997. 536–541.
47. Az ellentét mint szövegszervező elv (Márai Sándor Füves könyvének néhány maximájáról) In: Szöveg és stílus. Szabó Zoltán köszöntése. Szerk. Péntek János. Kolozsvár 1997. 367–371.
48. Szállóigék Mikszáth írói nyelvében. TK 1996–1997. XXIII. Szerk. H. Varga Gyula. 119–127.
49. Szövegtípus, szövegszerkezet és retorizáltság. Márai Sándor Füveskönyvéről. In: Stilisztika és gyakorlat. Szerk. Szathmári István. Nemzeti Tankönyvkiadó. Bp., 1998. 295–312.
50. Népnyelv, nyelvjárás – és Mikszáth. In: TK 1998. Szerk.: H. Varga Gyula. 24–37.
51. Márai Sándor Egy polgár vallomásai című regénye részletének szövegstilisztikai elemzése. A Magyar Nyelvtudományi Társaság Kiadványai 212. 1999. 100–107.
52. Márai Sándor nyelvi nézeteiről. In: Ember és nyelv. ELTE BTK 1999. Szerk. Kugler Nóra, Lengyel Klára. 272–277.
53. A közbeékelés két Veres Péter-szövegben. Magyar Nyelvjárások XXXVII. 497–503.
54. Beszédszünet – okkal és megokolatlanul. In: Vox humana. Bolla Kálmán professzor hetvenedik születésnapjára. Szerk. Földi Éva és Gadányi Károly. Bp., 2000. 343–348.
55. „A stílus nemcsak az ember, a nagy stílus világkép is.” Márai Sándor stílus szemléletéről. Északkelet-Magyarország. Társadalompolitikai folyóirat. 2000. 9. 14–16.
56. Márai Sándor stíluseszményéről. In: „Este nyolckor születtem...” Hommage a Márai Sándor. Szerk.: Lőrinczy Huba és Czetter Ibolya. Szombathely 2000. 211–7.
57. Az elbeszélő és a szereplő jelenléte a Mikszáth-szövegben. In: A nyelvtantól a szövegtanig. Tanulmányok Kocsány Piroska tiszteletére. Szerk. Csátár Péter, Maitz Péter, Trónka Krisztián. Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen. 2001. 300–304.
58. A retorikai kérdés intonációs problémáihoz. In: A retorikai kérdés a nyelvhasználatban. Az alakzatok világa II. Szerk. Szathmári István. Nemzeti Tankönyvkiadó. 21–29.

59. Beszélt nyelvi elemek a tanári megnyilvánulásban. In: Éltető anyanyelvünk. Nyelvművelésünk elmélete és gyakorlata. Írások Grétsy László 70. születésnapjára. Szerk. Balázs Géza, A. Jászó Anna, Koltói Ádám. Tinta Kiadó, Budapest. 2002. 410–414.
60. A szereplők megjelölései a Szent Péter esernyője néhány részletében. In: A Magyar Nyelvtudományi Társaság Kiadványai 216. 245–252.
61. Szentenciák és aforizmák szövegbe épülése. In: Szöveg az egész világ. Petőfi Sándor János 70. születésnapjára. Szerk. Andor József, Benkes Zsuzsa, Bókay Antal. Tinta Kiadó. Bp. 2002.
62. Nyelv, irodalmi szöveg és stílus. Szempontok egy Mikszáth-karcolat iskolai elemzéséhez. Módszertani Közlemények 2002. 208–13.
63. A nevek mint informáló tényezők két Márai-regényben. In: Köszöntő kötet B. Gergely Piroska tiszteletére. Miskolc. 2002. 159–163.
64. Mikroszerkezeti egységek a szövegben. In: Literárne a jazykové interpretácia. Irodalmi és nyelvi interpretációk. Szerk. František Alabán. Banská Bystrica. 2002. 70–77.
66. Kossuth Lajos körmondatairól. In: Kossuth Lajos, a szó művésze. Tanulmányok Kossuth stílusművészetéről. Szerk. Szikszainé Nagy Irma. A Debreceni Egyetem Magyar Nyelvtudományi Intézetének Kiadványai. 78. sz. 2002. 62–77.
67. Mikro- és mezoszerkezeti egységek a szövegben. TK 2002. 149–160.
68. Az okosságról és a bölcsességről. Egy Márai-maxima mint szöveg. Magyar Nyelvjárások. XLI. 2003. Debrecen. 509–512.
69. Órarend. Márai Sándor három kisprózai szövegének elemzése. Nemzeti Tankönyvkiadó. 2004. CD.
70. Az adiectiós alakzatok és a körmondatok Márai Sándor kisprózájában. In: Emberközpontúság a magyar nyelv oktatásában és kutatásában. Szerk. Szabó Géza, Molnár Zoltán, Guttman Miklós. Szombathely. 2004. 137–142.
71. Felkészítés a beszéddversenyre. (R. Molnár Emma tiszteletére) In: Stílus és anyanyelv. Szerk. Galgóczi László, Vass László. Szeged. Juhász Gyula Felsőoktatási Kiadó. 129–133.
72. Szövegszerkezeti egységek funkcionális vizsgálata egy Márai-szövegben. A világ hívásáról. Füves könyv 16. In: Stílus és anyanyelv. Szerk. Galgóczi László, Vass László. Szeged. Juhász Gyula Felsőoktatási Kiadó. 163–168.
73. Nézőpont, időviszonyok és szövegszerkezet egy elbeszélő szövegben. In: Stílus és anyanyelv. Szerk. Galgóczi László, Vass László. Szeged. Juhász Gyula Felsőoktatási Kiadó. 345–351.
74. Szövegszerkezet és stílusjellemzők. Krúdy Gyula: Őszi versenyek. In: Stílus és jelentés. Tanulmányok Krúdy stílusáról. Szerk. Jenei Teréz, Pethő József. Tinta Könyvkiadó. Bp. 2004. 106–113.
75. Rendszer és funkció a közbevetés alakzataiban. Előadás a VII. Nemzetközi Magyar Nyelvtudományi Kongresszuson 2004. augusztus 31-én.

76. Szövegszerkezeti egységek és topik–comment-rendszer. (Márai Sándor: Egy polgár vallomásai. Részlet. In: A nyelvek vonzásában. Köszöntő kötet Budai László 70. születésnapjára. Szerk. Kurtán Zsuzsa, Zimányi Árpád. Eger–Veszprém 2004. 140–148.
77. A közbevetés retorikai alakzatok fogalma és példatára. (Előmunkákat lexikoncikkekhez.) TK 2005. Szerk. Zimányi Árpád 67–75.
78. Halmozástípusok Márai-szövegekben. In: A mondat: kaland. Hetven tanulmány Békési Imre 70. születésnapjára. Szerk. Galgóczi László, Vass László. Szeged. 2006. 328–334.
79. Magyar szakos főiskolai hallgatóink szótári kultúrájáról. In: 101 írás Pusztai Ferenc tiszteletére. Szerk. Mártonfi Attila, Papp Kornélia, Slíz Mariann. Argumentum Kiadó. 2006. 466–470.
80. A körmondat mint alakzat. Márai Sándor körmondatairól. In: A stilisztikai alakzatok rendszerezése. Szerk. Szathmári István. Tinta Könyvkiadó. 2006. 119–129.
81. Egy szüzsé – két elbeszélés. In: Nyelvek és nyelvváltozatok. Köszöntő kötet Péntek János tiszteletére. Szerk. Benő Attila, Fazakas Emese, Szilágyi N. Sándor. Kolozsvár, 2007. 210–217.
82. Órarend. Márai Sándor három kisprózai szövegének elemzése. TK 2007. 105–112.
83. Hatásszándék és stílustulajdonítás. Az agresszív kifejezésmódtól az átlagosig egy konvencionális metaforában. TK 2008. 173–181.
84. Közléstípusok és stílusirány egy Kaffka-elbeszélésben (Polixéna tant) In: A Nyugat stílári sokszínűsége. A Debreceni Egyetem Magyar Nyelvtudományi Intézetének kiadványai. 87. 151–158.
85. Szócikkek írása az Alakzatlexikon c. kézikönyvbe. Tinta Könyvkiadó. Budapest, 2008. Főszerk. Szathmári István. (Társszerk. Kozocsa Sándor Géza). Szócikkek: adjekció (15. lap), ektázis (166–167.), epentézis (174–177.), eufónia (220–224.), hangszimbolika (260–263.), hangutánzás és hangfestés (263–266.), hiperbaton (284–296.), homonímia (294–296.), immutáció (303–304.), kakofónia (325–327.), paragógé (439–440.), parentézis (447–450.), szinonímia (560–565.), tmézis (584–585.)